

KUSTBON

Veckotidning för svenskarna i Estland.

| | | | | |
|-------------------------------------|---|--|---|---------------------------------|
| Fjärde årg. No 12. | Prenumerationspris. 1 månad Mr. 12:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:75 I Finland: 1 månad Fmk. 1:50 | Utgives av Svensk Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddaregaten 3, Reval. | Annonspris. 2 mk. pr mm. I Sverige: 10 öre pr. mm. I Finland: 30 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt. | 6 april. 1921. |
|-------------------------------------|---|--|---|---------------------------------|

Ryck in i leden.

Den 23 mars avhöll S. O. V. sitt 11. årsmöte i Nuckö. Av årsberättelsen framgick, vilka stora kulturuppgifter föreningen strävar för samt huru mycket ännu behöver göras för att estlandssvenskarna må komma fram.

Det är klart att estlandssvenskarna, som äro de enda av den svenska stammen, som en längre tid varit livegna, stå långt efter alla sina andra svenska stamförförvanter i kulturellt och materiellt hänseende. Dock finnes ännu livskraft kvar hos den estlandssvenska stammen och de framgångar, som deras odlingsarbete trots alla svårigheter haft, äro ej ringa.

Kulturarbetet omfattas med intresse och det råder gott samförstånd mellan ledningen och folkets djupa led, men ännu stå många, även sådana som borde vara med i första leden, tvekan eller ljumma och kalla.

Huru kunna män och kvinnor, som borde draga med, hjälpa att föra vårt folk mot en bättre och ljusare framtid, stå som överkamma åskådare, kanske t. o. m. hindrande i vägen?

Här måste folkvännen fråga: "Var är du? Vad har du gjort för vår gemensamma stora sak? Huru mycket har du offrat för vårt kulturella arbete?" Tvivlare, överksamme, ljumme och kalle! Kom ihåg att tiden, samhället och historien faller sin dom över dig, och detta fortare än

du tror. De upplysta skarorna rycka fram i arbetet, samlingsfanan svajar och leden sluta sig tätare tillsamman. "Ryck in i ledet"! heter det, eljest "ur vägen med dig". Luttringens dag är ej mera långt borta och agnarna bortföras av vinden. Längre har du varit träl och slav, längre har du fått lida, längre har du fått bida på frihet och bättre tider, längre har du lärt att högakta det främmande ringakta det som är vårt eget, längre har du våra ledare upplyst om våra behov och kallat dig att vara med: "Vad blir av dig? Vad duger du till?" Slut dig till vårt led i kampen för det rätta, sanna och ädla och "verka medan tid är, ty natten kommer då ingen verka kan".

Folkvännen.

Nuckö.

Jordreformen har nu även hunnit till oss i Nuckö. Här äro redan godsens Paschlep, Birkas, Kullånäs, Sutlep Dyrslätt och Klottorp utplanerade till småbruk och turen kommer i vår även till Rikull (Rickholtz). Nuckö kan i vår räkna med omkring 150 nya småbruk. För en stor del småbrukare faller det sig synnerligen svårt att skaffa jordbruksredskap och levande inventarier men med vännernas och grannarnas hjälp kan jordbruket dock så småningom sättas i gång. Här har hjälpsamheten från de bättre lot-

tades sida stora uppgifter att fylla och tillfällen att visa sin kärlek till nästan sättas på prov.

Det gäller även för de nya jordbrukarna att börja tänka på de erhållna jordlotterna, samt att enligt sed giva gården namn.

Det är klart att bygnaderna, när de uppföras, böra vara tidsenliga och efter svenskt mönster, samt att gårdarnas namn måste vara våra egna. Gamla Nuckönamn få upptagas samt där det behöves, nya svenska namn inplantas i Nuckö jord.

Bäst är att för det första upptaga de "historiska" namnen, som försvunnit genom att bondgårdarna i sinom tid upplöstes och jorden förenades med de nystyckade godsens. Så borde i Paschlep byn Deback (Delback) med gårdarna Blees, Yrjas, Sevors m. m. igen uppstå; i Klottorp gårdarna Moasa, Smessa, Karjasa m. m. i Dyrslätt: Moa, Suna m. m. i Kullånäs, Hendorsa, Karjasa, Skatasa, Skumåkarsa, Nessja m. m. Undertecknad har erfarit att vår förening "Svenska Odlingens Vänner" mycket gärna vill hjälpa till i de här fallen.

Alltså: Visa din husplan för Svenska Odlingens Väners styrelse och överlägg med den huru du bäst skall kalla ditt hem. Handla så att du efteråt ej ångrar och att dina efterkommande må säga att du har handlat som en svensk man och kvinna—trogen mot din svenska stam,

Nucköbo

S. O. V: s årsmöte.

S. O. V: s årsmöte firades i år på Birkas folkhögskola den 23 mars. Mötet var välbesökt och mycket intressant, ty det var ju under vår första folkhögskolas eget tak, som det försiggick. Ordf. H Pöhl gav en överblick över det gångna årets verksamhet. Det har, fast i början bekymmersamt, dock varit ett drygt arbetsår och i viss mening av grundläggande betydelse. Anslutningen

till Riksföreningen i början av året har varit av mycket stor betydelse i materiellt och kulturellt hänseende. Vi ha under årets lopp fått vår länge ömndömda folkhögskola, som öppnades Gustaf Adolfsdagen den 6 nov. 1920 till stånd.

Och så talade skolans rektor Kaleb Anderson och andra lärare själva till de församlade. De talade "svenska till svenskar" härute, som rektorn uttryckte sig. Rektor

Andersson talade i varma ordalag om skolans betydelse och uppgifter, och fröken Axell, skolans husmor och lärarinna, lät oss alla blicka in i hushållets mångskiftande arbete för de kvinnliga eleverna på Birkas. Men nog denna gång i nästa nummer skola vi utförligare berätta om allsammans. — Hälsningstelegram avsåndes till Riksf. sek. prof. Vilh. Lundström.

Jordbruket.

Till vårbruket.

V.

Av Konsulent Erik Green

Forts. från föreg. nr.

Då våren nu nalkas med hastiga steg, torde det vara skäl i att med några ord beröra det kommande vårbruket. Detta är för jordbrukaren rent av den mest brådskande tiden, ty det gäller för honom, att på kortast möjliga tid få sitt utsäde i jorden. Vi skola icke taga vårbruket med något slags obekymrat lugn och tänka att nog hinner man så, utan måttot bör vara, att på kortast möjliga tid få vårlanden besådda.

På frågan varför vårbruket är så viktigt kan svaras, att de arbeten, som då utföras, äro till stor del grundläggande för den kommande skörden. Vad som mest inverkar på denna är ju väderleken, men i arbetet på att hindra dennas många gånger ogynnsamma verkningar, äro vårarbetena utan tvivel de viktigaste.

Vad bearbetningarna beträffa äro ju dessa mycket växlande efter jordmånsförhållandena, men vad vi böra komma ihåg är, att arbetena skola utföras i omedelbar följd och genast efterföljas av sådd. Icke annat än i tränande fall få vi låta ett vårland ligga osatt över natten. På många ställen låter man dock jorden ligga färdigbrukad i flera

dagar, innan man sår. Detta är ej blott ett fel, det är lättsinne. Kom därför ihåg, att genast du slutat bearbetningarna, så skall du så.

Efter sådden vält! Av de olika slag av vältrar som finnas är slätvälten den sämsta, men som de flesta av oss ej ha någon annan, så måste vi dragas med den. Men din slätvält skall vara en vält, som är lagom tung för en häst och icke en, som skulle passa till brödkavle. Vältningens ändamål är ju att sammanpacka jorden. Genom detta åstadkommes, dels att sädeskornet och jorden komma i mycket nära beröring med varandra, varigenom groningen underlättas och dels att vattenledningen nedifrån de djupare jordlagen upp till ytan påskyndas. Detta är således den fördel, som vältningen medför. Ju bättre jorden blir sammanpackad eller med andra ord, ju tyngre vält jag har, desto lättare uppnår jag de nu nämnda fördelarna med vältningen.

Beträffande tidig eller sen sådd är att märka, att den förra i allmänhet ger bättre resultat. Vissa år kan det göra detsamma om man sår sent eller tidigt och det är då försommarmusterna äro rikliga. Men tyvärr äro sådana år ganska fåtaliga. Därför skola vi komma ihåg, att så snart jorden fått den värme att fröet kan gro, så böra vi så. Särskilt gäller detta de lättare jordarna, där det framförallt är viktigt att tillvarata den fuktighet, som bildats

vid snösmältningen. Om våren något år kommer ovanligt tidigt, så skola vi ej tänka att man måste vänta tills den tiden kommer, då folk vanligtvis brukar så. Om din granne ej sår annat än på vissa bestämda dagar, oavsett våren kommer tidigt eller sent, så får du ej göra på samma sätt. Gör du det, är du dömd att misslyckas.

Vad utsädet beträffar kan du ej få för bra sådant. Ju grovkorrigare det är desto större är utsikten att det har en hög groningenprocent. Med groningenprocent menas att så och så många kärnor gro på 100 stycken. Vi skola nämligen ej tro, att alla de sädeskorn, som vi så ut, komma till groningen. Hos många har groningenförmågan gått sin väg. De äro döda frön, som snart ruttna.

Sådana frön kunna ej till det yttre skiljas från de andra, såvitt de ej äro missbildade, mögliga eller på annat sätt skadade. För att utröna huru många sådana frön mitt utsäde innehåller, lägger man någonting som kallas för grobarhetsförsök. Härvid går man tillväga på följande sätt: Ur den sädeshög, som du bestämt till utsäde, uppräknar du 200 st. kärnor i tre olika högar. Varje sådan hög kan sedan läggas antingen mellan läskapper eller, vilket är ännu bättre, i sand. Sanden såväl som papperet kan läggas på vanliga porslinsfat.

Villande väg.

För "Kustbon av Carl Georg.

Du vandrande vän
i främmande land,
som irrande flackar omkring
och söker där än
med famlande hand
din livslyckas gyllene ring.

Jag känner så väl
din sjunkande tro
på sökandets seger till slut
och vet att din själ
där aningar bo
har tänkt samma tankar förut.

Du seglade bort
från hemlandets härd
på sökandets villande hav,
men livet är kort
och sökandets färd
kan lätt bliva drömmarnas grav.

På främmande mark,
i främmande stad
— din ungdom förslösar du där.
Fast svällande stark
och ungdomsfriskt glad
— en främling förblir du och är

Du ägnar din kraft
åt främmande land
på sökandets farliga färd.
Av fostran du haft
från fädernas hand
blir främlingar frukten beskärd.

Det land, som dig fött
och fostrat till man,
du gäldar i omätlig skuld,
men dock har du strött
det mesta du kan
för andra din ungdomskrafts guld

Men åren ha gått,
ty tiden går fort
— du lyckan ej funnit ännu.
Du sökt ibland smått,
du sökt ibland stort
— förgäves ändå, kära du.

Du känner och ser
att livet bedrar
och lockar till ofärdens brant,
ty livet det ger
och livet det tar
och nettot är noll — icke sant?

Men vet du varför
det mål du ej nått,
du jagat med ilande steg?

Nå, lyssnare, hör:
Du vilse har gått,
den vägen är villande väg.

Ty glömd är den härd
dig fostrat och fött
och givit de krafter du har.
På villande färd
ditt minne har dött
för det, som dig heligast var:

Ditt lyckliga hem
och barndomens tro
och lärarnas ledande hand
och minnet av dem,
som sälla bebo
ditt härliga fädernesland.

Och fanan i gult
och blånande blått
och barndomens förslärd ord
att skilja allt fult
och oskönt från gott
och älska sin fädernejord.

Och där det stod gömt
det rödaste hus
med vitaste förstugukvist
där vaken du drömt
vid björkarnas sus
din förstfödda kärlek — helt visst.

Och fullmånens glans
i sjöarnas djup
och ekot från avlägsna håll
och älvornas dans
vid strändernas stup
och skogarnas jättar och troll.

Och kampen mot torr
och obändig mark,
som fäderna kämpat till slut
och skogen i norr
med grånande bark
dit far din på jaktfärd drog ut.

Och spinnrockens surr
vid sövande sång
och mormoderns flitiga tramp.
Och minnen, som förr
du hört mången gång
av fornstora krigares kamp.

På villande väg
förgäves du sökt
— nu ser du din lycka igen,
vart trevande steg
din längtan förökt
— nå, grip den då här, kära vän!

Var jublande glad
och lycklig och nöjd
att Sverige ditt fosterland är.

Kring land och kring stad
sjung sången med fröjd
om fädren vars anor du bär.

På villande färd
i främmande trakt
dig leder en lysande båk,
som mera är värd
än skatter och makt:
Ditt härliga, klingande språk.

Hör vågornas brus
mot klippiga skär,
se nordlandets snöhöljda fjäll.
Hör viddernas sus,
som hälsningen bär
till fädernas väntande tjäll.

Var trogen din ätt,
dig själv och din tro,
ditt land och ditt språk och din
stam.

Där ser du ett sätt
att bygga den bro,
som ensam till lyckan når fram.

Läraremöte på Birkas.

Den 24 mars hölls läraremöte på Birkas folkhögskola. Lärarne från Ormsö, Nuckö, Reval och Nargö voro närvarande. Beslöts bl. a. hos myndigheterna anhålla om tillstånd för anordnande av svenska fortbildningskurser (lära- rekurer) på Birkas under som- maren. Utom de krafter som kunde fås från folkhögskolans lärarepersonal, skulle sådana även anskaffas från Sverige.

Lokala meddelanden**Den allmänna utställningen i Est- land 1921.**

Mottagningen av anmälningar över föremål till industri- och jordbruksutställningen den 10—19 september har börjat, adress Sys- tergatan (Nunne uul.) 20, telef. 121, och fortsattes ända till den 10 augusti.

De förra årens utställningar ha lagt huvudvikten på lantbruk. Den i år planerade skilljer sig från de föregående därigenom, att industrien kommer att få första platsen varvid också lantushåll

ningen kommer att få en fram skjuten ställning, så långt möjligt.

På denna utställning komma många pris att utdelas. Olika institutioner ombedjas bistå oss härutinnan.

Endast värdefulla och exemplariska föremål antagas. Vid bestämmandet av ärepris ha sådana utställda föremål, vars ägare kunna lämna nödiga bevis och beskrivningar, företräde framför andra.

Närmare upplysningar sändas på begäran pr post.

Utställningskommissionen.

Livsmedelsförhållandena.

Stadsförvaltningen har fått anbud på att på förmånliga villkor köpa 500 ton råg. Beställningen är också redan gjord.

Från och med 1 april erhålla stadens innevånare bröd utan kort och för samma pris som på kort, samt så mycket som någon önskar.

Priset för mjölkstopet har sänkts till 15 mark.

Reval har hopp om att få spår-vagnar.

Ett sällskap i Tyskland erbjuder sig att inrätta spår-vagnar för Reval. Frågan är nu så långt framskriden, att stadsförvaltningen beslutat föreslå rådet nedsätta en kommitte', som får i uppdrag att genomse villkoren för koncessionen.

Utlandet.

Oroligheterna i Tyskland.

I Tyskland har det redan sedan före påsken rätt betänkliga oroligheter. Man har kastat bomber, rövad, kört tågen ur spåren samt uppviglat till allmän strejk. Det var kommunisterna som med tillhjälp av arbetarna ledde det hela. Värst var det i Eisleben i Mellersta Tyskland. Där var det riktiga gatustrider mellan kommunisterna och polisen. Den 23 mars skjöto kommunisterna så häftigt på polismakten tills den senare

var tvungen att lämna gatan och sina poster. — Ungefär likadant har det varit i Hamburg, Dresden och Leipzig m. fl. ställen och det såg verkligen ut som om det skulle bli allmän strejk. Numera äro dock alla oroligheter så gott som bilagda och strejkförsöken misslyckade.

Oberschlesien.

Oberschlesien har utgjort ett tvisteämne för Tyskland och Polen. Frågan vilken av de nämnda makterna skulle erhålla det omtvistade området har avgjorts genom folkomröstning. 61 procent av Oberschlesiens befolkning har begärt att få tillhöra Tyskland.

Regeringskris i Finland.

I vårt grannland Finland har det redan en längre tid varit regeringskris. Herr Lavonius, som fått i uppdrag att bilda ny ministär, har icke lyckats härutinnan.

J. F. Hallmans

Bokhandel, Uddevalla, Sverige

anbefaller sig för leverans av all sorts
Svensk litteratur

såsom läroböcker, romaner, memoarverk, resebeskrivningar, teologi, religiösa berättelser, läkareböcker, ungdomsböcker, biblar och psalmböcker.

Begär våra bokkataloger, som sändas gratis och franko.

Ävenledes framhålles vårt väl sorterade lager av dansk, norsk, tysk, fransk och engelsk litteratur.

S. O. V: s

allmänna möte

för medlemmar i Reval avhålls onsdagen den 13 april kl. 7 e. m. i Riddaregat. 3.

Redovisning för verksamheten, event. föredrag av föredragshållare utifrån.

Schwedische Briefmarkenhandlung

(Innehavare Wilhelm Liljencrantz)

Königstrasse 6, W. 3.

Köper och säljer frimärken av alla slag.
Specialitet: baltiska och ryska märken.

Gynna Svenska Frimärksaffären.

Första inhemska

Försäkrings-Aktiebolaget

“Eesti Lloid”

Huvudkontor: Reval, Långgatan 28, Telefon 624, tecknar all slags

liv-

brand- och

transport-försäkring.

Upplysningar meddelas beredvilligt å huvudkontoret eller hos bolagets agenter.

Försäkra Edert liv och Eder egendom medan tid är.